

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI: Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . 5 fl.—cr. " " " " " 1/2 anu 2 fl.50cr. Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14 fr. " " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sê se adreseze la Redactiunea dela „Biserica si Scóla.” Er banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.”</p>
---	--	---

Reportulu dintre inteligenti'a si poporul nostru.

Este unu lucru vechiu si destulu de cunoscutu, cà plugariulu nostra, factorulu, carele constituiesce mass'a cea mare a natiunei in genere nu pré iubesce, si nu este cu destula ineredere catra domni, seau catra „negretie,” cum dice densulu. Si in punctulu acest'a densulu nu-si bate multu capulu, nu face adeca deosebire, daca domnulu, seau nadragariulu este romanu, seau streinu.

Care va se dica între inteligenti'a si poporul nostru nu esista acea legatura puternica, carea se ne faca, se fimu cu totii unu sufletu si unu trupu, puternicu si capace de o inaintare repede, precum imperiosu ne dietéza multele nóstre trebuintie.

Si pana cand susta acésta stare regretabila, este naturalu, ca afacerile nóstre in biseric'a si in scóla, nu potu merge bine, si nu vomu poté aretá in nimicu unu sporu mai mare. Nu se póte ridicá, si nu póte inaintá cu pasi siguri nici unu felu de corporatiune din lume, daca in afacerile comune nu se potu angagiá la munca pentru inaintare toti factorii, cari constituiescu respectiv'a corporatiune.

Acestu soi de lucrare fiendu conditiunea prima si bas'a ori-carei desvoltári, detorinti'a cea mai de capetenia a nóstra este, cá se supunemu unui studiu cetatarintitu acésta stare, si adeca se vedemu, si se

La unde si pre care parte se afla cusurulu pen-substitutu reportu incordatu, ce esista între inteligent-data. Apoi poporul nostru. De lipsa este adeca, se totari: prá de poporul nostru si in acelasi timp satoriulu spámu si de ceeace a facutu, si face inteligge. Trec'etra pentru acestu poporu. Studiulu, de carele 'a unu, este din cele mai grele; si marturisimu, ca sunt'eta departe de a fi petrunku in materi'a, de carea scriemu. Dar cestiunea ni-se presenta dupa firea ei cá o cestiune de urgentia. Si deci ne impunem sarcin'a de a-ne ocupá de dens'a, pre cât o pricepemu si intielegemu. Chiar din acésta cauza o facemu namai cu intentiunea, cá se provocámu inte-

resulu celor mai sciutori si mai esperti decât noi a-supra acestei cestiuni de viétia, cá astfeliu cestiunea sê se póta lamuri, incát este posibilu, si se scapamu de multe necazuri, de câte este bantuita societatea nóstra astadi.

* * *

Poporul nostru cá si tóte popórele din lume si-are si elu firea lui propria, seau cum se mai numesce, caracterulu seu individualu.

Noi de câte ori vorbimu de poporu ne-am in-datinatu a dice despre densulu, ca este „bunu,” si cu acésta ~~multiamandu-ne credemu, ca este de pri-sosu a supune unui studiu mai amenantitu acésta~~ „bunatate.” Si reu facemu cand ne multiamimu nu-mai cu acésta caracteristica generala, fara ca se-o studiamu, se o desfacemu in partile ei reale si ade-verate, si adeca fara se-o cunóscemu.

Nu incupe nici cea mai mica indoiéla, bunu este poporul nostru. Ba, din nefericirea lui, este de multe ori pré bunu. Si toema din acésta cauza multi ómeni rafinati au abusatu si continua a abusá de acésta pré mare bunatate a lui.

Inainte de a trece mai departe, se cercetámu putien, in ce consta acésta cunoscuta bunatate a poporului nostru?

Romanulu are din firea lui o inima móle. Acésta inima lu-face se fia umanu si compatimitoriu facia de intréga lumea. Nu doresce, si nu face reu nimenui; ér relele, ce i-le facu altii, le iérta tuturoru, si semte unu felu de bucuria si mangaiare sufletésca, cand póte iertá gresielele si peccatele altor'a. Este apoi mai departe ospitalu si primitoriu de streini, si póteca in privinti'a acésta nu are parechia in lume. Romanulu se semte cinstitu si mangaiatu, cand póte primí si ospetá pre cinev'a in cas'a sa.

Cu unu cuventu, romanulu are inim'a cea mai buna.—

Acésta calitate frumósa, seau, daca o potem numí asia, acésta virtute naturala, inascuta, lu-face se créda, ca tóta lumea gandesce, si judeca cá densulu.

Acésta credintia, face pre romanu se fia putien prevedietoriu in afacerile si daraverile sale cu altii, lu-face a fi condusu de unu feliu de usiurintia in tóte ale sale; si din acésta usiurintia provinu apoi o multime de calamitãti.

Insielatu odata romanulu de cinev'a, elu tiene minte.—

Si pré multu, se vede tréb'a, ca a suferitu in trecutu romanulu dela domni. De aceea elu nu mai face astadi deschilinire intre domnu si domnu; ci ii-privesce pre toti de o panura. N'are incredere in nici unu soiu de domni, pana cand din fapte nu se convinge, ca cutarele, cu care are de lucru, — i-voiesce binele, seau cum dice elu „este omulu lui Dumnedieu.“

Se póte ca si unii dintre noi, inteliginti'a de astadi: preoti, invetiatori, advocati, notari comunali si alte soiuri de functionari — vom fi gresitu in punctulu acest'a. Plugarii nostri sciu se spuna multe lucruri urite la adres'a multoru domni de romanu. Asia mai deunadi ni-se plangeau nisce ómeni, ca cutare functionariu administrativu pentru o excursiune cam de o mila si lucru de o jumetate de di a luat din banii bisericeii atãt'a si atãt'a suma, ca cutare advocatu a facutu ast'a, cutare notariu comunalu ast'a si asia mai departe.

N'oru fi tóte adeverate, câte ni-se spunu. Asia este omulu facutu, se spuna de regula mai multu, decât este.

Faptu este inse si remane, ca intre inteliginti'a nóstra si intre poporu nu esista acelu reportu intimu, carele ar fi trebuitu sè-se formeze in decursulu timpului, de cand adeca avem si noi inteligintia mai multa.

* * *

Nu-i vorba, este adeveratu, ca romanulu este fórte pretensivu facia de ai sei. Pretinde adeca plugariulu nostru, cand intra cu afacerile sale in cas'a unui domnu de romanu, cá tóte se i-le faca mai bine si mai eftinu, seau dóra chiar se-i lucre de pomana. Si acésta pretensiune nedrépta facia de ai sei nu o aflãmu numai la plugariu, ci este o slabitiune si a multor'a dintre noi, dintre inteligenti. Asia de esemplu ne aducemu aminte, ca in anii trecuti venise la tipografi'a diecesei nóstre unu autoru, ca se-i tiparésca o carte, dupace mai antaiu umblase cu acea carte pre la tóte tipografiele din Aradu. Numitul autoru, omu sinceru, spuse, ca celu mai micu pretiu pentru tiparirea cartii i-l'a ficsatu tipografi'a cutare, dar ascépta, cá tipografi'a nóstra, pentruca este romanésca, se-i tiparésca cartea celu putien cu 3—4fl. mai eftinu de cóla, decât o alta tipografia streina. Nepotendu tipografi'a nóstra satisface acestei dorintie, si spunendu-i-se, ca cartea i-se póte tipari la noi numai pre langa pretiulu, pre care i-l'a ficsatu tipografi'a, aflata de densulu de cea mai eftina din orasiu — nu predete lucrulu tipografieii nóstre, ci-lu predete unei tipografii streine.

Care va se dica, ca asia suntem noi romanii pretensivi facia de ai nostri. Pretindemu, ca pentruca cinev'a este romanu, se-ne faca tóte numai asia; ni-se pare, ca nu voimu a fi cu privire si la acea impregiurare, ca domnulu de romanu inca trebue si elu se traiésca.

Cum este apoi plugariulu nostru facia de functionarii de alta nationalitate? Facia de acesti'a, cât am observatu noi, plugariulu nostru este cu multu mai mare indulgentia, si de multe ori o duce pana la unu neiertatu servilismu. Si are si acésta stare caus'a s'a.

Romanulu, si cu deosebire tieranulu nostru, asia este elu facutu se fia. Lu-poti omori cu vorbe blande si frumóse. Trebue apoi se fii cu mare bagare de séma, cá daca te lasi la vorba cu densulu, se-lu asculti pana in capetu, seau cum dice elu, „pana si-va dá foculu dela inima.“ Si-apoi cand se pune tieranulu nostru la vorba nu se multimesce cu un'a cu doue. Incepe istori'a cu mosiuseu, o continua cu tata-seu, si abia dupa o óra, seau si mai bine ajunge a-ti spune, ca propriamente, ce durere are.

Sunt slabitiuni omenesci acestea. Si omulu n'are ce se face trebue se tiena contu de ele, si incãt nu-mai póte sè se acomodeze.

Si posibilu este, credemu noi, ca chiar in punctulu acest'a, pre carele — ne-am convinsu de multe ori — tieranulu nostru pune unu pondu fórte mare — se gresimu noi inteligentii romani.

Am vediutu adeca, si am observatu, ca de multe ori ne aretãmu pré reci facia de densulu.

Nu suntem adeca totdeun'a dispusi se-lu primimu cu acea caldura, pre carea o ascépta densulu, pentruca se póta dice, cand ne iese din casa, ca „l'a cinstitu domnulu.“ Tieranulu adeca ascépta, cá dacti intra in casa, se-lu intrebi de sanatare, si se-te bucuri, ca l'ai vediutu sanatosu, se-lu intrebi apoi de referintiele lui casnice si familiare, se-lu intrebi, daca are prunci, si câti are, si daca pruncii umbla la scóla, si cum se pórtã si altele.

Póteca noi nu o facemu acést'a, si nu este mirare, ca nu o facemu, pentruca in ultim'a analiza nu pentru a-i promovã slabitiunile vomu folosí contactulu nostru cu densulu.

Streinii inse, se pare, ca-i cunoscu mai bine a concãt noi acésta slabitiune. Si nu odata am vederiti. in contactulu lor cu densulu sciu se i-o aviséza a-si de minune. Si póteca de aci provine, ca prescrieloru ori vedi pre plugariulu nostru cu mai multu ^{parochialu dir} „Paul Mir“ facia de domni streini, decât facia de domni ^{decemvre} erbatór manu. —

Tieranulu nostru este apoi omu minunatu ^e siéliulu seu, nu se lasa capaciatu cu un'a cu doue. Si chiar daca ti-a succesu a-lu capaciatu dupa multa truda, elu nu se lasa, nu se da legatu, pana cand nu mai cércã si sfatulu altor'a, nu se mai sfatuiesce si cu muierea, nu mai intréba pre parintele, pre invetiatoriulu, seau dóra si pre jidovulu din satu, si in sfersitu chiar

pre cine intalnesc. Dela toti aude câte ceva bunu si reu. Si se-ntielege sfatulu aceluia i-se pare, ca este mai bunu, carele dice, si-i spune, cum gandesc elu si chiar lui i-place.

Este fara indoiela greu, se faci lucruri mari cu unu astfeliu de omu. Dar n'ai ce te face. Si acesta impregiurare trebue se ni-o notamu bine, si se o avem in vedere in tote actiunile nostre, — tieranulu nostru este si elu, cum a scapatu, si a potutu scapa din multele vremuri grele, câte a trecutu preste capulu lui. Dar, oricum este, elu este talp'a casei si stelpulu bisericeii, si cu elu, si numai cu elu potemu merge inainte.

Si asia se vede, ca elu astadi, necajitu, cum este, nu este pre dispusu a cugeta si a-se ocupá de lucruri mari, daca inteligentiei, chiamate a-lu conduce nu-i va succede, cá se-lu insufletiesca, si animeze. Er pentrucá se-o potém face acesta trebue se-lu studiamu, si in afacerile nostre cu densulu se ne insusimu o maniera si unu tactu de seam'a lui — cá astfeliu se-lu potém alipf si atrage totu mai multu catra causele nostre si unu trupu si unu sufletu se fia opinc'a si inteligintia romana.

Este mare si de importantia cestiunea, de carea vorbimu. De aceea vomu reveni cât mai desu asupra ei.

Dela conferintia preotiesca-invetiatorésca din Lipov'a. *)

A fost de siguru o fericita ideia, carea s'a pusu in practica prin dispugetiunea de a-se tiené conferintiele preotiesci-invetiatoresci. Si dora nimenea nu o semte acést'a mai bine, decât noi cei ce traimu in Banatulu-temisianu, gradina si Canaanulu Europei, de odiniora. Pre noi apesa dora multu mai greu, decât pre altii greutatile timpului de astadi, si bine este, cá se-ne adunamu, si se-ne sfatuimu cât mai desu asupra acestoru greutati, cá se potemu conduce poporulu pre o cale mai buna.

Premitiendu acestea se trecu la obiectu.

Marti in 19 Noemvre s'a intrunitu la Lipov'a conferintia preotiesca-invetiatorésca. Desi timpul era celu mai nefavorabilu, si drumurile forte rele, totusi constatu cu bucuria, ca conferintia a fost bine cercetata. Au fost presenti 22 preoti si 22 invetiatori.

La orele 10 parintele Iosif Suci, cá presiedinte substitutu deschise siedintia prin o cuventare acomodata. Apoi se procese la constituire alegendu-se de notari: preotulu Voicu Hamsea din Fiscutu si invetiatoriulu Iulian Vui'a din Chesintiu.

Trecendu-se la ordine, punctele 1 si 2 din cunoscut'a programa se punu de odata in discussiune, si dupace prin o desbatere, la cari au luitu parte mai multi vorbitori cestiunea se luminéza de ajunsu, — conferintia le primesce cu adaosulu, ca spre a-se poté pune in practica mai cu succesu o coluclare ar-

monica intre preoti si invetiatori conferintia decide a-se forma mai multe subconferintie in tractu, cari subconferintie se-se intrunésca mai desu, si se desbata cestiunile, ce ne preocupa, si apoi la finea anului se subterna unu reportu detaiatu despre activitatea loru conferintiei generale tractuali.

Cu privire la punctulu 3 din programa: ameliorarea frecuentatiunei scolare, conferintia decide, cá fle-care preotu si invetiatoriu se-se folosésca de tote medilócele recomandate de pedagogia si de normele pentru administrarea invetiametului pentru ameliorarea frecuentatiunei scolare; in legatura cu acést'a conferintia decide totu de odata, a-se rugá venerabilulu consistoriu, cá se dispuna cele de lipsa, cá scólele se-se provéda cu recuisitele necesari, ér elevii seraci cu cartile trebuintiose.

Cu privire la punctulu 4 din programa: calificatiunea adultilor: conferintia recomanda, cá fle-care preotu si invetiatoriu se staruésca a popularisa totu mai multu infientierea corurilor de plugari; ér pentrucá acesta ideia se-se póta pune in practica venerabilulu consistoriu este rugatu a deschide in feriele scolastice unu cursu supletoriu de music'a vocala pentru invetiatori.

Cu privire la punctulu 5 din programa; conferintia decide a-se infientia dupa possibilitate diferite asociatiuni prin singuratecile comune, si pentru cá ideia de asociatiune se-se póta popularisa mai cu succesu, se-se infientieze, incát va fi posibilu, in fle-care comuna casse de pastrare pentru tenerimea scolaria si adulta, precum s'a infientiatu d. e. in Chesintiu „Umanitatea,“ ér in Lipov'a „Maic'a buna.“

Punctele 6. 7 si 8 conferintia le primesce de ale sale, si staruiesce a colucra la esecutarea loru.

Se pune apoi la ordinea dilei chartia, substernta de presidiulu reuniunei invetiatoriloru din tractulu Lipovei in meritulu infientiaru unu gimnasiu confessionalu romanu in Lipov'a.

Conferintia apretiandu insemnatatea obiectului, precum si impregiurarea, ca Lipov'a atát in privintia poporatiunei, cât si in privintia topografica este loculu celu mai acomodatu pentru infientierea unu astfeliu de institutu preda chartia amintita unei comisiuni esmisa din sinulu conferintiei pre langa insarcinarea — ca in acesta meritu se subterna unu memoriu procsimulu sinodu eparchialu.

La propunerea parintelui Laurentiu Barzu din Bacamezu conferintia a decisu a-se substerne venerabilulu Consistoriu o rugare pentru modificarea unoru § 1 din regulamentulu pentru administrarea fondului preotiescu, astfeliu: ca si comunele bisericesci se-se oblige a contribui cu câte o suma ore-care la augmentarea acestui fondu, precum contribuescu in fondulu regricularu de pensiune alu invetiatoriloru.

In fine pentru a-se poté satisfacé partii din urma a cerculariulu archierescu conferintia alege o comisiune pentru censurarea operatelu, ce voru intrá la

*) Reportulu de facia s'a intardiatu din lips'a de spatiu. Red.

parintele protopresviteru in terminu de 4 luni, precum si pentru compunerea memoriului in caus'a gimnasiului din Lipov'a. In acésta comisiune se alegu dnii : Ioan Tieranu protopresviteru, preotii Iosif Suci, Voicu Hamsea si Gavriil Selogeanu, si invetiatorii Iuliu Vui'a, Constantinu Creciunu si Ioan Tudescu.

Dupa cele premise, permiteti-mi Dle redactoru ! a face inca unele modeste observări in meritulu staginari nóstre intelectuali si materiale. Este recunoscutu de tóta lumea pedagogica — acelu adeveru neconstaveru, ca fie care parinte transmite calitatile sale fiiloru, fie acele buni ori rele ; geniulu, talentulu, desfrenarea si reutatea tóte sunt ereditáti naturale dela tata la fiica si dela muma la fecioru.

Istori'a mi-e marturia, deschideti paginile ei si veti vedé, ca toti barbati geniali au avutu mume esemplarie. Unu Stefanu celu mare, Richard inima de leu, Napoleon I, Iosif II, Petru celu mare etc. au fost nascuti din cele mai eminente mume ; de óree istori'a a amintitu adesea numele : Mari'a Stuart, Elisabet'a de Angli'a, Mari'a-Malibron etc.

„Nu Clovie ci Clotilda a statoritu monarchia francesa frumósa, si modest'a Christiana, ea facu educatia poporului si a regelui prin Evangeliu, ca subjuga pe biruiti si biruitori.“

„Pe sinulu mamei — dice celebrulu Aimé Marlin — pauséza spiritulu popóreloru, moravurile, prejudetiele, virtutile loru ; cu alte cuvinte civilizatiunea geniului omenescu.“

Éta dar ingerii salvatori ai popóreloru, dati natiunei nóstre mame adeverate ; decumva ve diace la inima salutea si fericirea ei.

Cerceteditie numai cineva cas'a, famili'a germanului, rentórnese apoi, privésca numai miserulu bordeiu alu tieranului nostru, si se va convinge pe deplinu despre adevérule modestei mele afirmatiuni. De câte ori nu am auditu tierancele nóstre amenintiandu-si pruncii : „lasu te voiu duce eu pe man'a invetiatoriului, carele te va invetiá cinste!“ éta dar ce gróza panica se nasce in pruncu la vederea acelu monsturu, ce se numesce invetiatoriu.

Nu aste cuvinte le vei audí din gur'a femeii germane, carea mangaiandu-si baiétulu ii-promite „ca decumva va fi bunu, i-va cumperá carte, si-lu va duce la acelu omu bunu, numitu invetiatoriu.“

Aru fi dara de doritu, ca celu putienu acum sè se puna mai mare pondu pe educatiunea fetitieloru, cari dorere ! nu cercetéza scólele de feliu, in nici o comuna nu vei aflá 10 fetitie in scólele micste.

Asemenea ar fi de doritu, ca preotimea in tóta Duminee'a si serbatórea se tiena esortatiuni cu tinerimea scolara, esplicandu-li evangeli'a si importanti'a dilei.

Celu mai periculosu germene ce róde adencu bunastarea poporului nostru este si lucsul celu mare la femei, aurulu pe camesi si oprege, apoi sum'a

considerabila de taleri si galbeni, cari stau si nu fructifica. Cunoscú insu-mi parinti, pe cari fetele lucurióse i-au adusu la miserie négra. Recomendu dar in atentiunea tuturoru, a conlucrá la sterpirea acestui reu ruinatoriu.

Ar fi de doritu in fine, ca Ven. Consistoriu se intrevina intru casarea numeróseloru serbatori paganesi, cari dorere poporulu le serbéza cu nelucrare ; má ce e mai durerosu, cunoscú comune, in cari preotii facu in atari dile servitiulu divin, pe cand la alte serbatori crestine d. e. inaltiarea s. cruci s. a., nici pomana de atare.

In genere se dedámu pe poporu la crutiare, diligintia si economia adevératu rationala !

Toti din tóte partile ne falimu a avé scóle bune, promitemu prosperarea si fericirea garantata prin adevératulu invetiamentu rationalu . . . ; dar vai ! realitatea e mai amara, decât o amu cugetatu ! . tóte . . . mergu spre ruin'a si decadinti'a nóstra.

La revedere dar in acestu meritu.

Chesintiu, Noemvre 1885.

Iuliu Vuia,
notariulu conferintiei.

Ceva despre cultur'a poporului nostru. *)

Ddiu a inzestratu pre omu cu cele mai bune insusiri : i-a datu minte si voie sloboda. Cu mintea, l'au inzestratu spre a poté deschilini binele de reu ; in totu veaculu a combate ce esté periculosu, inlocuindu-lu cu ce este folositoriu.

Asia dara, mintea esté uniculu medilocu, care ne poté conduce pre calea cea adevératu, mintea este calauzulu, care calea cea spinósa, ni-o va poté netedi, facenduni cale spre totu ce este bunu si folositoriu.

Mintea agera : va sparge incuetorile intunerecului, lu-va face se piéra dinaintea s'a precum pere fumulu, si precum se topesce cér'a de fati'a focului.

Toti ómenii binemeritati, natiunii intregi, numai prii minte au potutu ajunge acolo, unde se afla adi.

Lumea s'a indatinatu a judecá pre ómeni dupa faptele loru. Si e buna acésta datina. Noi inca, se manecamu dela fapte, si apoi cu argumentele in mana se continuámu in meterialulu ce-lu tractamu.

Avemu si noi se facemu ce au facutu altii, mergendu pre calea cea buna — si lucrurile nóstre trebuie se ne succéda din di in di mai bine.

Se ne uitámu la celelalte popóre, cari candv'a, dar la totu casulu, s'au aflu in starea, in care ne aflámu noi adi, — daca nu in o stare si mai deplorabila.

Si adi se afla pre o trépta cu multu mai inalta ca noi ! Séu acelea popóra au mai multu daru dela Ddiu ? Séu mai placuti suntu inaintea lui Ddiu ? Ori mai religiosi ca poporulu nostru ?

*) Cand publicámu acestu articlu, dechiarámu, ca cele cuprinse intrensulu parte mare nu convinu cu vederile nóstre. Prin-trensulu ne vorbesca inse unu dnu invetiatoriu, de siguru in amariunea s'a, si de siguru indemnata de impregiurári locali. Si noue nu ne este permisú a opri pre nimenea de a-si espune vederile sale. Dincontra ascultámu bucuos pre totu omulu necajitu, pentruca necazulu lui este si alu nostru. In acelasu timpu detorintia avemu inse a-ne espune si vederile nóstre, cá astfelu prin schimbarea ideiloru se ne potém lamuri sil uminá unii pre altii. De aceea in nrulu viitoriu vomu reveni si noi asupra materiei din acestu articlu.

Dupa a mea parere — nu ; pana cand celelalte popóre traescu cu sciintia, poporul nostru in mare parte diace in intunerecu.

Daca recunóscemu, ca poporul nostru e calcatu in picóre de celelalte popóre, in urm'a culturai ce o posedu, nu-ni remane noue alt'a, voidu a scapá poporul nostru de o concurentia superióra, trebuie se-i dâmu si lui, inca cât mai curendu, o asemenea cultura ; o cultura, care o pretinde spiritulu timpului de adi.

Daca decadinti'a poporului provine din remanerea lui indereptu in cultura, atunci nu ni remane alt'a, ci in suttu se punemu aparatulu in miscare, in a carei mani este incredintiata cultur'a poporului, delaturandu totu ce ar fi in calea luminii si aplicandu tóte ce ar aduce folosu culturai. —

Cultur'a morala si intelectuala, este uniculu medilocu, prin care amu poté face pre poporul capace a dá peptu concurentiei, ce i-se face din partea celorlalte popóre, cari adi asia de reu lu-amenintia. Numai prin cultura si-póte redobandí drepturile sale perdate. Numai prin cultura póte se devina omulu, aceea ce trebuie se fie conform destina-tiunei sale.

Daca-lu vom conduce prin o cultura buna si repede, lu-vom scóte din intunereculu nesciintiei ; va reintenerí si cu pasi repedi va merge in viitoriu spre binele si fericirea sa, — la din contra — lasandu-lu in starea de adi, va merge totu mai repede spre ruinare, pana se va perde, precum s'au stinsu tóte popórele neculte, cand au intratu printre ele popóre mai culte.

Din cele premise, vrendu nevrendu, ni-se pune intrebarea : unde, si in ce modu s'au cultivatu celelalte popóra straine ?

Acésta intrebare ni-o punemu, ca si noi totu pre aceea cale se conducemu si pre poporul nostru, la acelasi nivelu, pre care se afla celelalte popóre mai culte.

Sum convinsu, ca acela locu este cunoscutu fiecariu'a, precum si acelea medilóce, cu cari si noi vom poté inaintá, numai daca vom voi — adeca : scól'a.

Numai si numai acolo potemu aflá loculu mantuirei ! Scól'a este mediloculu, prin care poporul nostru si-póte cultiv'a mintea sa ! Numai dela acelu foculariu póte acceptá poporul nostru, redicarea lui din decadintia, in carea asia de tristu se afla in diu'a de adi.

Numai natiunea, care jertfesce totu pentru scóla, póte fi respectata si inpunetória, ori si carei natiuni. Prin urmare : trage si folosulu celu mai mare.

„Poporul, care are scóle mai bune, este primul intre popóre, daca nu adi, de siguru mane“ — au disu : Iulles Simon ; Leibnitz dice : „Da-mi scóla si-ti voi reformá lumea.“ In fine, principele Bismark au enunclatu unu a-deveru mare, cand a disu : Germani'a póte multiemi in-vingerea reportata asupra Franciei, — numai braviloru invetiatori germani.“

Se póte vedé insemnatatea cea mare, a unei scóle de acolo, cáci tóte popórele mai culte, celu mai mare pondu lu-punu astadi pre scóla.

In comun'a Siri'a si Galsi'a esista patru scoli bine organizate de nationalitatea magiara si numai unu preotu — la noi inse, vedemu contrariulu.

Inzadar ni-vom sacrificá, chiar si viéti'a, a-lu luminá pre poporul nostru atunci, cand simburile reului au prinsu redacini tari in sufletul seu.

Tóte contribuirile, tóte sfaturile tienute astoru feliu de ómeni, vor remané fara nici unu efectu.

Va avé efectulu doritu, preste 15 ori 20 de ani, daca scólele nóstre s'ar conduce, ca acelor-lalte nationalitati preste 15—20 ani vom avé ómeni pregatiti a primi cuventárilu si sfaturile lui comunicate.

Departa se fie cugetulu ! Nu voescu a eschide pre nimene a nu tiené convorbiri cu poporul, ci voescu a a-retá numai : ca la tint'a dorita, fara scóla, in veci nu vom ajunge.

Sè se tiena cât mai desu sfatuiri, pentruca aflandu-se cutare omu pre calea virtutii, a nu-lu lasa se aluneco pre calea reului, — ceace e fórte raru, ca in Sodoma si Gomora.

Omulu au crescutu intre ómeni. Cei ce au crescutu intr'o societate corupta patimasie, numai astfelu de insusiri potu avea cei crescuti in respectiv'a societate — si la din contra.

Numerulu patimasiloru e inse, in preponderantia. Si cu cât omulu e mai incultu, cu atât e mai predomnitu de patimi si mai pericolosu.

Are o insusire caracteristica, omulu necultu si patimasiu : sbéra, devine in furia si cauta tóte medilócele, pentru a-si resbuná asupra aceluia, care si-a permis a-i spune adeverulu in facia.

De acolo provine ca mai toti ómenii drepti, indeo-sebi in clas'a neculta, sunt persecutati amarnicu, pana cand ceialalti traescu lume alba.

Omulu se insotiesce cu semenii sei. Asia si poporul, care in mare parte e putien cultu, cauta numai astfelu de ómeni.

Ca se péra aceste nedreptati, se recere, cea mai mare fiesare a pondului asupra scólei si asupra conducetoriului ei, adeca, acelu, primu loco se fie : omulu cultu si moralu si apoi conducetoriu adeveratu.

Ce e dreptu, avem unu numeru frumusiulu de scóle, dar n'avem destule in proportiune cu celelalte nationalitati, apoi si acelea, care le avem nu corespundu nici pre departe scopului loru — cu exceptiunea aloru fórte putiene.

Se luám la esaminare comunele de arendulu, si apoi fórte putiene, vomu aflá, cari se-ni faca bucurie, in ceea ce privesce lipsele scólei.

Er invetiatorii nostrii, cu unu cuventu, toti suferu de morbulu seraciei.

Cum vomu poté progresá, daca n'avemu cele de lipsa ? —

Cum vomu poté pretinde dela unu invetiatoriu progresu, cand, elu, sermanulu, si diu'a si nóptea e in lupta de esistintia ? — Ne avendu ce face, si-iea refugiu la alte ocupatiuni, prin ce scól'a de comunu suferu.

Nici inim'a nu-lu póte indemná catra inplinierea datorintiloru sale cu scumpetate, cand nici pre departe nu este remuneratu pentru ostenelele sale.

Se judecámu putienelu naturalu, apoi-ne vomu convinge. —

Eu inse, me rogu se nu mi se ieie in nume de reu, déca din zelulu catra caus'a ce tractzu aci, dupa esperintiele mele, cand voi afirmá, ca din partea celoru competent, nu s'au facutu atáta, cât s'aru fi potutu face pentru caus'a scolaru.

Dómne, mari si multe suntu lipsele scóleloru nóstre ! Pre cand s'or infintiatu scólele poporale preotii jucau rolulu si de invetiatori. Adunau in tóte duminecele pre credinciosii loru, si li-dadeau instructii ; dupa ce crescinii s'oru imultitu, preotulu a datu oficiulu crasnicului si cantorelui. Mai tardiu au devenitu cu totul in manele cantorelui : Astfelu cantorii au fostu primii educatori ai poporului ; de-si ocupatiunile acestea erau laterale.

In contra acestoru cantori s'au sculatu acei'a, cari voiau se dee unu aventu mai mare educatiunii omului.

Acei individi s'au nisuitu spre emanciparea scóleloru de sub cleru, dar aceea emancipare nu erá intr'o forma ; la catoliei erá : emanciparea de sub intrigile Iesutiloru, cari prin scóla urmareau ajungerea scopuriloru loru. La refor-

mati emanciparea insemna: ca scóla se remana confesionala; sè se administreze prin corporatiunea bisericesca, dar se nu se mai incredintieze scól'a cantorelui, care nu are chemare invetiatorésca, ci unui invetiatoriu, care se pregatesce anume pre aceea cariera.

Acelu spiritulu, care domnea in poporu, pre timpulu cantoriloru, se vede si adi, câtu de bine inradacinatu in poporulu nostru.

Elu sustiene, ca ocupatiune principala cantoratulu, pana candu scól'a de a dóua mana. Ba chiaru ómeni mai culti suntu de acést'a parere . . !

Unii preoti-si atribue potestatea unui despotu asupra invetiatoriuului, lu batjocoresce in modulu celu mai drasticu in S. Biserica in presentia unui numeru frumosu de ómeni, precumu si in presentia prunciloru lui. „Eu sum despotulu teu si tu catan'a mea, si pre cum ti poruncescu, asia se faci de locu“ — a disu unu preotu catra unu invetiatoriu. Onóre esepitiuniloru !

Prin astfelu de procederi, invetiatoriuulu — si-perde autoritatea, fara de care tóta silinti'a s'a este desiérta.

Poporulu nostru e incapabilu a judecá, precumu se cuvine spre a alege unu omu moralu si aptu de a conduce scól'a, conformu spirituluu timpulu de adi, ci elu alege pre unu individuu, care este donatu dela natura cu unu tonu mai placutu; fie densulu in cele-alalte privintie cum va fi, numai se scie cantá frumosu.

Cu multu mai consultu aru fi, déca alegerea s'ar basá pre documente si pre desteritatea ce-o posiede la predarea obiectelor de invetiamentu, si nu pre cântare.

Prin acést'a amu indemná la diligintia, pre cei ce se pregatescu pre cariera invetiatorésca. Toti cei ce au tonu bunu, punu speranti'a in aceea — lasandu studiile la o parte; — si in fine nu se insiala nici unulu.

Invetiatoriuulu, ca cantoru, trebue sa sacrifice multe óre de prelegere, cu inmormentarile, in postulu S. pasci etc. —, candu mai totu postulu e ocupatu, cu S. biserica.

Ar fi de doritu in interesulu invetiamentulu, ca invetiatoriuulu se fie inlocuitu, prin atarre cantoru, spre a nu fi silitu a intrerupe órele de prelegere, si prin acést'a, totodata amu pune capetu certelor ce esista intre unii preoti si invetiatori.

Unu invetiatoriu i-este imposibila conducerea conscientiósá a ambeloru Officii, ci trebue se neglige una pentru ceeá-lalta. Déca va face mai multu cu cantarea, va fi placutu poporulu, daru va face reu servitiu scólei, cáci e silitu se-o neglige.

E putienu timpulu liberu de care dispune unu invetiatoriu, de a-se ocupá de afacerile scólei, ca se cores-punda scopulu.

Se delaturamu totu ce aru fi spre impedecarea culturii poporulu; si dupace tóte aceste le-amu facutu, potemu fi siguri, ca amu castigatu natiunei nóstre unu viitoriu mai fericitu.

Galsia la 10. Decemvrie 1885.

Invetiatoriuulu.

Santirea bisericelor din Mihoveni, Gur'a-Humorului si Poién'a Stampii.

Visitatiunea canonica a I. P. S. Par. Archiepiscopu si Metropolitulu Dr. Silvestru Morariu Andreeviciu.

Dupace se facu Sambeta sér'a in 12/24 Oct. rugaciunea preveghiarri in biserica, ce erá de santitu in Mihoveni, de dlu consiliariu si protopresviteru stauroforu Dionisiu cav. de Bejanu in soboru cu preotii Const. si Ioanu Berariu, Teofilu Dimitroviciu, Mihaiu Tarnaschi, archidiaconulu Is. Isopesculu si ierodiaconulu dela Metropoli'a vechia din Suceava P. Sidoroviciu, a urmatu a dou'a di

Dumineca la 13 Oct. v. a. c. rugaciunea de deminétia si santirea apei.

La 9 óre anuntiaru sacalusiurile sosirea I. P. S. par. Archiepiscopu si Metropolitulu dela s. manastire Dragomir'n'a, unde facu visitatiunea canonica. Unu banderiu de calareti din Mitocu si Mihoveni cu flamure in diverse coloru inaintara in pórt'a triumfala din préjm'a bisericeii, care erá infrumsetiata cu steaguri si cu inscriptiunea unui versu din psalmulu alu 9-lea. I. P. S., fu intimpinatu de protopresviterulu tienutulu par. Ioanu Mandasievschi si de soborulu preotiloru si diaconiloru dimpreuna cu multime mare de poporu. In urm'a Archiereului venira igumenulu manastirii Dragomir'n'a si asistentele protopresviterescu par. Anania Iacoboviciu. Fandu-se actulu santirii bisericeii, tienu Eminentia Sa catra poporulu adunatu o cuventare fórté acomodata, accentuandu si aceea, ca erá inca pruncu, cand erá strensa pétr'a pentru biserica acést'a si acum la betranetie i-a fostu datu se o santiésca. Liturgi'a se incepù la 11^{1/2} óre, la care a fostu consacratu monachulu Georgiu Botediatu in ierodiaconu. Predic'a festiva o tienu esarchulu An. Iacoboviciu. In biserica au fostu presentii din Suceav'a presiedintele tribunalulu Isidor de Zott'a, consiliariulu de trib. N. Cechoschi, consiliariulu guver. Stroner, comisariulu Rottenburg si advocatulu Dr. Lupu. La masa au participatu in cas'a parochiala la 40 de persóne.

Este de observatu, ca pe timpulu mesei a intratu in sala o deputatiune de poporeni, care multiemi Eminentiei Sale pentru actulu santirii.

A dou'a di in 14 Oct. st. v. s'a celebratu liturgi'a de par. cons. Bejanu cu doi preoti si cu doi diaconi, ér Em. Sa saversi in soboru parastasulu. Apoi bubuindu secalusiurile si petrecutu de unu banderiu miraculosu, plecá Emin. Sa cu o suite numerósá prin Schei'a spre Gur'a-Humorului.

La Stroiiesci a fostu intimpinatu I. P. S. langa drumulu celu mare de parochulu localu cu procesiune, apoi de invetiatoriuulu localu cu elevii si elevele scólei si de vr'o 500 de poporeni, ér antistele i-merse inainte ca la 9 kilometri cu unu banderiu de calareti, cari lu-petrecura apoi pana la Ilisiesci.

Em. Sa la intimpinarea din Stroiiesci bine-voí a se cobori din trasura si, tienendu unu discursu conform impregiariloru, a impartasi poporulu, ce erá adunatu, binecuventarea Archierésca. Banderiuulu Stroiiesceniloru a fostu apoi inmultitu cu banderiuulu Ilisiesceniloru, cari venira inainte pana la hotaru. In dreptulu bisericeii din Ilisiesci erá facuta o pórt'a de triumfu cu multu gustu. Sub salvele secalusiurilor se oprí aice Em. Sa, éra protopresv. par. N. Bacinschi in fati'a poporulu numerosu si a eleviloru si elevelor scólei romane si germane, cari erau cu invetiatorii loru, tienu unu discursu, la carele respunse Em. Sa si binecuventandu sutele de crestini romani si germani si-urmá calatori'a mai departe, asociandu-se suitei protopresviterulu Gurei-Humorului par. M. I. Iliuti, par. Ioanu Berariu si protopresv. Bacinschi, dimpreuna cu silvicultoriulu dlu M. Andronicu si multi fruntasi din Stroiiesci si Ilisiesci. Casele comerciantiloru romani si armeni din Ilisiesci erau decorate cu flamure.

Unu banderiu din Paltinós'a si Capulu-Codrului se schimbá cu celu din Ilisiesci.

Luandu Emin. Sa drumulu spre Capulu-Codrului la protopresviterulu Iliuti, a fostu inotitu intr'acolo de esarchulu N. Galinu si protoiereulu N. Bacinschi. A dou'a di in 15 Oct. v. la 9 óre sosi I. P. S. Sa in Gur'a-Humorului cu protopresv. tienutulu prin pórt'a triumfala de langa biserica, unde a fostu intimpinatu de cleru numerosu, de judecatoriulu Turjanschi in uniforma de gala si si de tóte autoritátile celelalte din Gur'a-Humorului.

Dupa santirea bisericeii a rostitu Em. Sa o cuventare maiestra si apoi a urmatu s. liturgia in soboru cu 8 preoti si doi diaconi. Improvisindu-se de dlu Dr. G. Popesculu unu coru compusu din parochulu Const. Berariu, preotulu Masicheviciu, lectorulu Siandru si unu invetiatoriu localu, nimbulu solemnitatii a fostu potentiatu.

In biserica au fostu presenti la vr'o 1000 de ómeni, dintre cari la vr'o 200 de domni si dómne din orasiu si din tienutu, mai alesu armeni si germani. Au fostu de fatia si parochulu din Iosif-falva, capitanulu Stroner, si alti diregatori c. r.

La mas'a data de parochulu par. Dim. Popesculu au fostu de pe langa clerulu, ce a functionatu, si toti siefii autoritatiloru locale.

Sub salvele sacalusiuriloru cu unu banderiu frumosu inainte plecà apoi Em. Sa sub aclamatiunile vie ale poporulu, carele impresurà trasur'a Em. Sale din tóte partile, spre Manastirea-Humorului, unde petrecu nóptea la parochulu din locu. A dou'a di facu Em. Sa cu clerulu, ce era de fatia, docsologi'a in vechi'a manastire secularisata si tienendu poporulu o cuventare, lu-binecuventa Dupa-ce s'a gatitu actulu visitatiunii, I. P. S. se întorse la Gur'a-Humorului, unde fiindu biserice'a plina de poporu si de nobili, s'a facutu parastasulu, dupa carele urmà apoi o cuventare din partea Em. Sale. Dupa masa luandu-si preotii binecuventarea Archierésca, I. P. S. si-continuà caletori'a la Voronetiu.

Sosindu aci sub sunetulu campaneloru si salvele secalusiloru, se opri Em. Sa la vechi'a manastire, unde, fiindu intimpinatu de preotulu localu Voevidea cu totu poporulu, a intratu in manastire, de facu docsologi'a si tienu o cuventare, in care accentuà, cumca pentru antai'a data a avutu fericirea, de a cercetá acestu locasiu de odichna, de linisce, din stremtórea muntiloru.

Dupa cuventare Em. Sa cercetá pictur'a antica, mormintele ctitoriloru din launtrulu bisericeii, apoi biserice'a din afara, pe cand sunau clopotele vestitulu si istoriculu sunetu „Stefanu Voda,“ cãci clopotele posedu astfelu de acordu artificiosu, incãt se potu lesne deosebí vocalele si gãci numele „Stefanu Voda.“ Em. Sa visità apoi ruinele chilieloru manastiresci si cas'a vicariala, ce s'a claditu de nou. Incantatu de a fi vediutu acestu locasiu momentalu, se duse Em. Sa la locuinti'a espositalu Voevidi'a, sub admirabilulu sunetu atu clopoteloru si puternicele salve ale secalusiloru, cari clopoteau de pe piscurile muntiloru in vale de prin prejuru. Dupa visitarea manastirii acesteii, ce este secularisata, caletori I. P. S. mai departe, apucandu calea Moldoviteii. La podulu Voronetiului lu-accepta vicariulu protopresv. par. Georgiu Balmosiu cu capitanulu c. r. din Campulu-lungu dlu Ortinski. De si era timpulu ploiosu, totusi lu-intimpina pre I. P. S. in Bucsió'a multu poporu cu procesiune bisericeasca si in frunte cu preotulu si primariulu din locu; totu asia in Vam'a si Frumosulu. In comun'a din urma bateau la ochi casele nemtiesci si jidoveci, cari erau decorate festivu cu flamure si covóre. In Vatr'a-Moldoviteii a fostu intimpinatu I. P. S. de reprezentanti'a comunala cu primariulu in frunte. Visitandu manastirea de aici, ce este inca secularisata, apoi dupa amiedi Moldoviti'a rusésca, se întorse a dou'a di la Frumosulu, de unde urmà visitatiunea in Campulu-lungu si in 19 Oct. v. in Dorn'a-Candrenii. In unele locuri in decursulu caletoriei acesteii aveau banderiele câte 300 si 400 de calereti cu flamure in mana.

La sosirea I. P. S. in Campulu-lungu curgea plói'a ca din cofa; cu tóte acestea' poporatiunea fara diferintia de confesiune ca si aiurea lu-acceptá pre I. P. S. langa biserice'a s. Nicolau. La portalu fu salutatu I. P. S. de primariulu si de consiliulu comunalu. Alu doilea portalu

era ridicatu in dreptulu bisericeii celeilalte. In 20 Oct. (1 Noemv.) fu santita biserice'a din Poian'a-Stampii, redicata cu anevointi'a economului Vleju, carele spesa mai multe mii de floreni. Aici a fostu primirea I. P. S. fórte festiva; se aretase fórte multu poporu din tóte cotiturile muntiloru si erau redicate trei portale. La întórcere in 22 Oct. (3 Noemv.) fu visitata biserice'a din Iacobi. Unde langa portalu era pre langa reprezentanti'a din locu si baiasii in uniforma si reprezentanti'a din Ciocanesci. I. P. S. petrecu apoi nóptea in Sadov'a si a dou'a di calatori neintre-ruptu pana la Partiescii de josu, fiindu intimpinatu langa Cacic'a, unde era unu portalu frumosu, de capitanulu c. r. din Radauti dlu A. Keszman. In 23 Oct. st. v. ajungendu I. P. S. in Solc'a, santi inconostasulu monastirii secularisate facuta de Voevodulu Stefanu Toms'a. Dupa aceea visità I. P. S. in 25 Oct. si 28 Oct. st. v. manastirile Suceviti'a si Putn'a si se întorse in fine la Cernautiu in 29 Oct. st. v. a. c. Ovatiunile cele multe, de cari a avutu parte I. P. S. si in caletori'a acést'a, demonstrara veditu simpatiele, ce le are la tóte starile din tíera.

„Candel'a.“

D i v e r s e .

* *Coruri noue de plugari.* Inregistrãmu cu bucuria, ca corurile de plugari se sporescu din di in di in eparchi'a nóstra. Astfelu ni-se spune, ca in comun'a Seceani, comitatulu Temisiorii la initiativ'a inteligentiei nóstre de acolo s'a infientiatu unu coru, carele sub conducerea maiestrului Nic'a Siumanu, membru alu cunoscutulu coru din Chisetau, face progrese fórte frumóse. Acestu coru, desi se eserceza numai de câteva septemani, Duminec'a trecuta a cantatu in biserica o parte din sant'a liturgia — cecece a facutu o fórte buna impressiune. Be-tranii cu deosehire audindu armoniósele cantari, au re-masau deplinu multiemiti, si nu aveau cuvinte, prin cari se-si esprime bucuri'a, ca au ajunsu se véda acésta podóba a servitiului divin.

De asemenea ni-se scrie, ca unu nou coru de plugari s'a infientiatu in comun'a Vasicau comitatulu Bihariei, precum si o biblioteca parochiala pertru trebuintiele poporulu nostru din acea comuna.

Felicitãmu atât pe initiatorii acestoru coruri, cât si pe coristi, si le dorimu celu mai bunu succesu.

* *Candidati pentru trépt'a de Archiereu.* Santulu sinodu alu Romaniei, precum cetimu in „Ortodoxulu“ a alesu trei candidati pentru loculu de Archiereu, devenitu in vacantia prin mórtea pré fericitului Archiereu Calist Stratonichias Bãcãoanulu. Acesti trei candidati sunt: Archimandritulu Partenie, superiorulu capelei romane din Paris, licentiatu in teologia dela universitatea din Aten'a, Gelasie Ionescu, directorulu seminariului din Buzãu si pr. Michail Moisiu, profesorulu la liceulu din Botosiani. Din acesti trei guvernulu va numi unulu.

* *Contribuiri in favórea asociatiunei aradane.* Dlu Demetriu Romanu, invetiatoriu in Radn'a a colectatu cu ocaziunea conferintiei preotiesci-invetiatoresci, tienute in Radn'a la 19 Noemvre a. c. sum'a de 11 fl. 70 cr. adeca unspredece floreni si sieptepici de cruceri, pre seam'a asociatiunei culturale aradane care suma s'a transpusu degia destinatiunei.

Asociatiunea aradana esprima prin acést'a multiemita atât dlui colectantu, cât si dloru contribuitoiri.

* *Consecintiele betiei.* In prim'a di, cand a picatu anulu acest'a néua, notariulu din comun'a Barateazu cu numele Berger Jakob a plecatu de acasa cu fiulu arondatorelui de acolo Sebestyén Pál, — dicendu, ca mergu

la venatu. Densii inse nu s'au interesatu de venatu, ci au mersu la birtulu din comun'a invecinata Kétfél, unde au petrecutu pana sér'a la beutura. Beti cum erau, si fiendu si viforu au perduto drumulu, si au luatú alta directiune. Nesosindu nici unulu dintrensii acasa casnicii au inceputu a-i cautá pre tóte partile. Pre fiulu arendatoriu-lui l'au aflatu numai dupa o septemana inghiatiatu in directiunea catra comun'a Chinezu, ér notariulu nu s'a aflatu nici pana in diu'a de astadi. De siguru este acoperitu cadavru-lu de néua in vre o grópa.

Éta unde duce sburdalnici'a si beti'a!

* **Din calendariulu**, edatu de tipografi'a diecesi nóstre pentru anulu 1886 se mai afla de vendiare numai câteva esemplarie, si dilnicu vinu comande noue. Faptulu acest'a lu-privimu de unu bunu sintomu, si anume elu constata, ca se inmultiescu carturarii in poporu, si ca poporulu nostru cetesce, daca materialulu, ce i-se pune la dispositiune este scrisu in limb'a lui, si este predatu intr'o forma placuta si instructiva.

* **Scóla superióra de fetitie din Sibiu.**

La apelulu comitetului „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“ de a contribui mijlóce banesci intru infiintierea si sustinerea scólei superióre de fetitie cu internatu au mai respunsu: Prin list'a nr. 140 (colectoru dlu Dr. D. P. Barcianu, profesoru in Sibiu, secretariulu „Asociatiunii“) dni profesori Dimitrie Comsi'a, Ioan Ghibu, câte 10 fl. Dimitrie Cuntianu, George Dim'a câte 5 fl. Dr. Ioan Mog'a, med. o obligatiune a bancii „Transilvani'a“ in valóre nominala de 100 fl. Sum'a 115 fl. — Prin list'a nr. 115 (colectoru dlu Coriolan Brediceanu, avocatulu in Lugosiu) dni advocati: Fabiu Rezni, 5 fl. R. Hatiegu, 2 fl. I. Ianculescu, 5 fl. I. Nedelco, 2 fl. Iosif Moldovanu, invetiatoriu 1 fl. I. B. Popoviciu, comere. 3 fl. C. Brediceanu, adv. 20 fl. Sum'a 38 fl. — Prin list'a nr. 33 (coletoru dlu Mihailu Cirlea, avocatulu in Alb'a-Iulia) Mihailu Cirlea, adv. 3 fl. Basiliu Basiot'a, jude reg. 2 fl. Stefan Cacoceanu, adv. Alesandru Velicanu, adv. Ioan Cirlea, econ. câte 1 fl. George Filipu, adv. 2 fl. Nicolau Barbu, adv. 1 fl. Sum'a 9 fl. — Prin list'a nr. 83 (coletoru George Lazaru, avocatulu in Ving'a) 5 fl. Sum'a 5 fl. — Aureli'a de Trapsia, Lemberg 30 fl. — G. Boieriu, membru fundatoru alu „Asociatiunii transilvane“, in Blasiu unu biletu de depuneri alu in titutului de creditu „Albin'a“ despre 20 fl. cu destinatiunea, ca acésta depunere sè se fructificare pana va ajunge sum'a de 25 fl. Transportulu publicatiuniloru anterióre 2615 fl. Sum'a 2729 fl. — si o obligatiune de 100 fl. si unu biletu de depuneri despre 20 fl. Aducendu-se multiemita generosiloiu contributori, ofrandele noue se potú predá deadreptulu subscrisului comitetu séu colectoriloru speciali prevediuti cu liste originale de contribuire. — Sibiu, 30 Noemvre 1885 st. v. Comitetulu „Asociatiunii transilvane.“

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Cu inceputulu anului 1886 deschidemu abonamentu nou la „Biserica si Scóla.“

Rugámu pre toti domnii abonenti de pana acum, cari dorescu a avé foi'a nóstra si pe viitoriu, se binevoiesca a tramite la „Tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

Pentru Austro-Ungari'a pe unu anu 5 fl.— cr.
 ” ” ” ” ” ” 1/2 ” 2 fl.50cr.
 Pentru Romani'a si strainetate pe anu 14franci.
 ” ” ” ” ” ” pe 1/2 anu 7 ”

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acum s'a bucuratu foi'a nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vom fi imbratisiati de aseminea simpathii calduróse precum si de buna-vointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

Concurs.

Nimicindu-se alegerea prima de preotu efeptuita in 11 Febr. 1884, prin decisulu Ven. Consistoriu din Caransebesiu dto 2 Noemv. 1885 Nr. 687 B., se escrie pe vacanta parochia din Seleus, de clas'a II-a protop. Panciovei, comit. Torontalu, concursu nou cu terminu pana in 6 Ianuariu 1886.

Emoiumintele sunt: 1) sesiunea parochiala de 34 jugere catastrale, anume 24 aratura si 10 livada. 2) Birulu preotiescu de 150 fl. pe anu in bani gat'a. 3) Stol'a usuata dela 250 case cu 1350 suflete, care face pe anu circ'a 350 fl. v. a.

Doritorii de a recurge la acésta parochia sunt poffiti a se presentá pe serbatorile nascerei Dlui ori in alta serbátóre in biserica din Seleus spre a-si aretá desteritatea in cantarea si tipiculu bis. Petitiunile instruite conf. §. 13 din statut. org., apoi adresate catra comitet. parochialu din Seleus au sè se tramita M. On. Dnu adm. protop. Aron Bartolomeiu in Dolova, pana in 6 Ianuariu 1886 inclusive. Petitiunile intrate mai tardiu nu se vor luá in considerare.

Alegerea se defige pe diu'a de 3 Ianuariu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: ARON BARTOLOMEIU, m. p. adm. protop.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante de class'a III. Leheceni, in protopresviteratulu Vasconlui se escrie concursu cu terminu de alegere pe 23. Decemvrie v. a. c. conform ordinatiunei consistoriale din 3/15. Iuniu a. c. Nr. 504. B.

Dotatiunea este:

- casa parochiala cu dóue intravilane
- 21, holde de pamentu aratoriu si fénatiu
- câte una diua de lucru dela tóta cas'a
- stólele indatinate dela 100. de numere.

Recurentii voru avea a-si tramite petitiunile sale conform Regulamentulu pentru parochia pana la 22. Dec. a. c. la subscrisul in Beiusiu.

Datu in Beiusiu 24. Noiemvre, 1885.

Vasiliu Pap m. p.
 prot. Vasconlui.

In contielegere cu comitetulu parochialu concerninte.

—□—